

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő Rudnyánszky Gyula.	Kiadó laptulajdonos: Gászló József.	Egyesületi ár 4 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-u 9. — Telefon
Évesre:	8 korona			
Évesre:	12 "			
6 hónapra:	5 "			
3 hónapra:	3 "			

ROSTA.

A Csokonai-Kör különös dologban határozott tegnapi ülésén. Egyik választmányi tagja levéltári kutatások alapján kimutatta, hogy Csokonai Vitéz Mihály nem abban a házban született, melyet a kör emléktáblával megjelölt. Hát jó. Már most leveszik az emléktáblát arról a kis házról s befalazzák abba a másik nagyobb házba. Aköltő szülőházát a hagyomány utmutatása ezert jelölték meg. Az volt a közhit, a hagyomány, hogy ott született. Már most a régi földiánsok közt buvárkodó tudás lerombolta a hagyományt és a szülőház emléktáblája egy díszes, csengő koronákban igen nagy értékű hatvan-utcai épületre került. De vajjon ez é igazán Csokonai szülőháza? Ez az új nagy épület semmi esetre sem az. A jókora telek melyik zugában állhatott a gerendás szobácska, melyben a borbély költő fia született? Egy porszemet se talál már abból a kegyelet! Csak tapogatózik ott a tudás is, mely többet kézzel foghatóvá épp úgy nem tehet, mint a hagyomány.

Eszembe jut erről az Arany János szülőháza Szalontán, Mikor meg akartam nézni a szent helyet, egyetlen szalontai ur se tudott odavezetni. Hosszas bolyongás után ráakadtunk a Köles-ér utcában a viskó helyére, ahol a hagyomány szerint Arany János született. A telek udvarán hátul egy alacsony, sárból rakott, szurtos tehénistálló áll: ez Arany János szülőhelye. Akkor sem lehetett sokkal különb; de egy szegény paraszt lakóháza volt. Ma pedig rozoga istálló.

S a költő fia nem engedte meg hogy ezt a kalyibát emléktáblával jelöljék meg. Holott hiszen egy sokkal régiebb és szentebb hagyomány szerint Jézus Krisztus is istállóban született...

Harden Miksa, a német író helyén valónak találta, hogy tollával beleturkáljon a boldogtalan Lujza királyi hercegnő ellen, nyilvános bontó asztallá tette a türelmes ujségpapirost és abban mesterkedik, hogy bebizonyítsa, hogy a hercegnő mégis csak gyöngé akaratu, ápolásra és felügyeletre szoruló asszony.

Erre Harden ur legvilágosabb bizonyítéka az, hogy Lujza megszökött az elmeorvostól, aki — porkoláb segítségével iparkodott az asszony elméjére örök sötétséget borítani.

A nagyképű német durva színezéssel, a nyersség cinizmusával írja le, hogy ő királyi fensége most kedvesével Párisban él, napról napra ujságírókat fogad, akik előtt kiönti szívet, szidja a férjét és csufolja azokat, akik születésükre és rangjukra nézve hozzá legközelebb állnak. Az ember ezt olvasva, önkéntelenül arra gondol, vajjon ezuttal Harden Miksa cikke csak a lap számlájára íródott-e melyben megjelent?

Egy tömpe orru cseh utazó, a ki talán vásznat vagy hegedűhúrt árult hazánkban, gyalázatos régalmazó cikket ír rólunk. Elmondja, hogy magyar nemzet már egyáltalán nincs is a világon, csak egy koronáért vásárolt nevű magyarónok vannak és a magyarság voltaképpen megmagyarosított idegenekből, leginkább zsidókból és — tótokból áll.

A hülye csehescskére azért nem lehet haragudni, mert cikke végén mulatságos fordulattal a cseh oroszán beleharap a saját farkába, azt állítva, hogy a tót és a cseh nemzet egy nemzet. Fel is szólítja a magyarországi tót atyafiakat, hogy alakuljanak át — cseh pimaszokká. — Mert Celesztin, az Floridor és Floridor az Celesztin. És Szvatopluk fehér lova befér a prágai oroszán bőrbe...

Politikai előkészületek.

— szeptember 18.

A jövő hét közepére a Tisza-kormány tagjai ismét teljes számmal Budapestre gyülekeznek össze. Visszaérkezik a fővárosba Tisza István gróf miniszterelnök, aki geszti birtokán időzik, hazajön Tallián földmívelésügyi miniszter is, aki a Felvidéken szerez igen értékes tapasztalatokat. A kormány előreláthatólag esütörtökön miniszteri tanácskozásra gyűl össze. E minisztertanácsnak tárgya lesz az 1905 ik évi előirányzat megállapítása. A jövő esztendei költségvetést az egyes szakminiszteriumok már régebben átküldötték a pénzügyminiszternek, a ki azok alapján az egész költségvetés összeállítását be is fejezte. A jövő heti minisztertanácsban Tisza István gróf előreláthatólag azt az örvendetes előterjesztést teheti a kabinetnek, hogy az olasz, magyar, osztrák kereskedelmi szerződést aláírták.

A képviselőház őszi ülészakájának munkaterve hova tova kezd kibontakozni az ismeretlenség homályából.

Immár bizonyos, hogy a kormány haladéktalanul tárgyalatni fogja a jövő évi költségvetést, hogy mindenekelőtt is azt tető alá hozza. A dolog természetében rejlik azonban, hogy a költségvetés haladéktalan előterjesztése esetére is legalább egy hónapi időt kell engedni a pénzügyi bizottság tárgyalásaira, úgy hogy november közepe előtt budget tárgyalás e ház plénumában alig kezdődhetik.

Ilyképpen a Háznak négy heti ideje marad egyéb tárgyak elintézésére. Ugy halljuk, hogy a tárgyalni fogják mint a fontosabb tárgyak

TOLNAI DANIEL

Debrecen piac-utca 49 szám.

o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olcsó árak.

HOL lehet kevés pénzen nagy bevásárlást tenni? Tegyen egy legkisebb próba bevásárlást

LEBOVITS ZSIGMOND

előnyösen ismert saját készítményű női-és férfi cipő-áruházában. Csapó-utca 5. hol méret utáni rendelések is jó anyagból pontosan készítettne

legelejét, az új népiskolai törvényjavaslatot, melyet Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter az összeülő képviselőháznak már legelső ülésén be fog terjeszteni. Ez a törvényjavaslat értesülésünk szerint erős politikai mozgást kelt a szász nemzetiségű képviselők csoportjában. Ezek a képviselő urak és választók is, nagy elégtelenséggel látják, a magyar nyelv új és új ténfoglalását, melyet a javaslat erősít és elősegít. Epen ezért semmi esetre sem hajlandók a kormány törvényjavaslatát elfogadni, sőt állást is fognak az ellen foglalni, a Ház tanácskozáiban. Ugy értesülünk, hogy a szász képviselők, akik tudvalevőleg ezidőszerint a szabadelvű párt kebelébe tartoznak, engedelmet szándékoznak kérni Tisza István gróf miniszterelnöktől, hogy a népoktatási törvényjavaslat ellen sorakozhassanak, sőt ez ellen fel is szólalhassanak. Ha a kormányelnök ezt a párt kötelékében való maradással ezt összeférhetőnek nem találná a szász képviselők valamennyien ki fognak lépni a szabadelvű párt köréből.

Még tájékozott körökben is meglepetést kelt annak a híre, hogy az új véderő törvény még ez évben a Ház elé kerül. Ez a kiegyezés elhalasztását jelenti, úgy hogy biztossággal állítható, hogy kiegyezési vita ez évben sem lesz és a képviselő uraknak legfeljebb csak a költségvetési vita fog alkalmat szolgáltatni a kiegyezési kérdés megvilágítására.

Október hónap legelején Bécsben a külügyminiszteriumban közös értekezlet lesz, melyben megállapítják a német szerződési tárgya-

lásokra megbizottainknak adandó utasításokat. A német tárgyalások októberben fognak kezdődni s megbizottaink ugyanazok lesznek, akik a magyar és osztrák monarchiát az olasz tárgyalásokban is képviselték.

— szept. 18.

— **A vármegye új pénzkezelése.** A vármegyei közigazgatás egyszerűsítésére való törekvéssel az illetékes miniszteriumokban párhuzamos a tökéletesítésre irányuló buzgóság. A tökéletesítés leginkább a vármegyei pénzkezelésre fért rá; meg is történt ennek korszakalkotó első lépése a vármegyei és gyámpénztárak állami kezelésbe vétele. Az államosítás óta eltelt másfél év alatt a miniszteriumokban serényen dolgoztak a járási és községi számvitel és pénzkezelés reformján. A minap jelent meg a járási számvetők utasítása, mely azonban számvetői állások be nem töltése miatt, egyelőre csak nagyobb vármegyékben lép életbe. Most pedig a járási pénzkezelés szabályzata került nyilvánosságra. Az új szabályzat a főszolgabíró pénzkezelésében két ágat különböztet meg: u. m. a kihágásit és átmenetit. Az elsőre az eddigi eljárás marad érvényben, míg az átmeneti kezelésre, melybe a főbíróhoz továbbítás és beszolgáltatás céljából érkező vagy más hatóságok megbízása folytán beszédett vagy végrehajtás útján behajtott pénzek tartoznak, október elsejétől a postatakarékpénztár cheque és clearing forgalmába kell belépniök. E kezelésnek nyilvánvaló előnyei: a gyorsaság, (ki van zárva ugyanis a pénzek elszámolatlanul hevertetése), a biztosság és kamatjövdelem. A járási pénzkezelés illetően szabályozása természetesen maga után vonja a vármegyék székhelyén levő m. kir. adóhivataloknak, mint vármegyei pénz-

táraknak belépését a postatakarékpénztár forgalmába. Amivel ugyancsak megszorodik e hivatalok munkája, amint hogy minden pénzügyigazgatási újítás az adóhivatalok vállára újabb terhet ró, amíg csak az intőző körök át nem látják, hogy e hivatalok úgy elnevezés, mint szervezet dolgában alapos reformra szorulnak. A postatakarékpénztári kezelés a gyámpénztárakat nem érinti, kezelésök megmarad eddigi nehézkes formájában. A vármegyei pénzkezelés ez újítása a postatakarékpénztár népszerűsítésére remélhetőleg kedvező befolyással lesz.

A Csokonai Kör ülése.

— szept. 18.

Tegnap délután fél ötkor választmányi ülésre gyűltek egybe a főiskola nagy termében Géresi Kálmán elnök, Komlóssy Artur alelnök, Tüdős János dr. főtitkár, Kardos Albert dr. titkár, Arvay Béla dr. ügyész, Bilogh Ferenc. Könyves Tóth Kálmán: Szávay Gyula Zoltai Lajos, Körösi Kálmán dr., Szántó Sámuel dr., Ferscezy Gyula dr. Bartha Béla dr. vál. tagok.

Két becses ereklye.

Az ülés megnyitása után Kardos Albert dr. titkár tett jelentést kisebb jelentőségű ügyekről. Majd Géresi Kálmán elnök jelentette be, hogy Buday Barna, a Hazánk szerkesztője megajándékozta a Csokonai Kört két értékes ereklyével. Az egyik Fazekas Mihály „Ludas Matyi”-jának első kézirata, amelyet az eredeti kéziratból Kerekes Ferenc tisztázott le és rendezett sajtó alá. A kézirat 1825-ből származik és a rajta levő megjegyzések bizonyítása szerint keresztül ment a bécsi cenzurán. Gartori cenzor impromálta is. A másik ereklye két debreceni hölgy: Füsös Ilona és Jámor Mórle levele Csokonaihoz. A levelek 1804-ből származnak és „Édes ur! megszólítással ugyancsak megkritizálják Csokonait a Dorottya-jáért.

Elnök indítványára a Csokonai Kör Buday Barnának halás köszönetét fejezi ki a becses ereklyékért.

Ezópus.

Rákosi Jenő vigjátéka.

Eppen most negyven esztendeje annak, hogy Rákosi Jenő Ezópus című verses vigjátékát megírta. A költő alkotása két évvel később, 1866-ban került először színre a Nemzeti Színházban.

E hosszú negyven év alatt Rákosi Jenő is, a Nemzeti Színház is, a magyar irodalom is sok diadalt ért meg, sok nagy sikert látott. De nem hiszem, hogy azóta költői műnek az Ezópusnál mélyebb hatása lett volna. Nem a színpadi sikert értem; bátor az Ezópus a közönségnek is tetszett és még ma, negyven év múltán, sem vesztette el varázsát.

De értem az ennél sokkal értékesebb sikert, azt a termékenyítő irodalmi hatást, mely iskolát teremtett és két nemzedék kiváló tehetségeit vonzotta magához, ihlette meg.

Költészetünk alkotásai általában fő-

lötte állnak a kis nemzetek szerény irodalmának színtjén; a magyar költészet világirodalmi jelentőségű és értékű művekben bővelkedik.

Vörösmarty, Arany, Petőfi költeményei, Jósika, Eötvös, Jókai regényei a nagy nemzetek irodalmának is elsőrendű ékességei lehetnének.

Csak a színpadi műfajban nem tudott eddig világirodalmi jelentőségűt alkotni a magyar szellem.

Katona Bánk bánja mint nemzeti mű csodás remek, vérünket forraló, szívünknek szárnyat növesztő fekséges alkotás. De mint színdarab nem állja meg helyét a világirodalmi remekművek közt. Madách költeménye, Az ember tragédiája, bár színpadon nagy hatása van, szintén nem színpadi mű.

Színműirodalmunk általában mindig nagyon hátul és lassan dobogott. Mikor Shakspeare Hamlet et írta, 1598-ban nálunk még csak a párbeszédés vitatkozások, az iskolai, vallásos tárgyú gyer-

mek-gyűgyögésének járták. Drámánk fejlődése születésétől fogva félelnek, bizonytalan tapogatózó és nemzetietlen volt.

Mikor végre a magyar színészet vándor apostolai Tháliának sátrakat emeltek: műsorra volt szükség. Kisfaludy Károly két-három nap alatt írta meg darabjait, hogy legyen mit előadni. Színpadunkat elárasztották a német gyarlóságok, a kegyetlen rossz átdolgozások, silány fordítások. A Nemzeti Színház is elsősorban arra törekedett, hogy műsorát biztosítsa. Szigligeti tehát inkább udvari szállító iparkodott lenni s a költőt benne háttérbe szorította a határidőre dolgozó mesterember.

Az akadémia színmű-pályázatai se lendítettek a magyar színmű-költészet srosán. Szigligeti dőcögős, köznapi versekben irogatta egyes színműveit: ennyi volt a legnagyobb hullámverés. A színpadon óriási sikerei voltak Szigligetinek, például a Szökött katona hatása a közönségre igazán korszakos volt.

Hol született Csokonai?

Zoltai Lajos tett ezután jelentést a Csokonai Vitéz Mihály szülőházára vonatkozó kutatásai közben felébredt már benne a gyanu, hogy Csokonai Vitéz Mihály bölcsője nem annál a háznál ringott, amelyet a Csokonai Kör Kegyelete 1891. november 17-én emléktáblával jelölt meg.

A városháza pincéjében lappangó, különböző korbeli írásokat vizsgálgatván reabukkant Csokonai Vitéz Józsefnek, a költő atyjának, Csokajai Fényes Györggyel kötött szerződésére, amelyben a költő atyja ez utóbbinak péterfiai 1. számú házat kibérelte. Ez a felfedezés indította arra, hogy a költő szüleinek előbbi és későbbi lakóhelyei után behatóan nyomozzon.

Az eredmény megerősítette feltevését és kénytelen kijelenteni abbéli meggyőződését, hogy a Csokonai Kör, amikor a volt kismester-utcai iskola falába márványból faragott emléktáblát illesztett és ezt az ódon házat az irodalomtörténeli nevezetesség, egy dicsőséges név fényével árasztotta el, a hagyomány sajnálatos, bár jóhiszemű tévedésének esett áldozatul.

A költő szülőházának megállapításánál az anyakönyvek feljegyzéseiből indult ki. Az esketési anyakönyv szerint 1771. szeptember 25-én Hatvanuticában Hollósi Somogyi András házában lakó Csokonai Vitéz József veszi ugyanazon utcában esküdt Diószegi Mihály hajadon leányát, Sárát. Az ifjú pár első szülött fia Mihály a kereszteleési anyakönyv 1773. november 26-án kelt feljegyzésének tanúsága szerint ugyancsak a Hatvanuticában születik.

Az egykori adórajstromból, a bel- és kültekék egymáshoz való szoros viszonyából, az 1771 után szerkesztett adófelvető könyvekből, a polgári jogok haszonélvezetéből és a legeltetési jog ellenőrzésére használt házbirtokosok könyvéből erős logikával kimutatja ezután Zoltai, hogy Csokonai Vitéz József borbély mester 1773 őszén a Diószegi Mihály Hatvanutca III. tized 231. számú házában lakott, tehát ott, vagyis a mai Hatvan utca 23. (1445) számú telken állott a Csokonai Vitéz Mihály szülő-

háza. Ebben a házban székelt nem rég a kereskedelmi és iparkamara és ennek tulajdona az ma is. Csokonai Vitéz Mihály szülei 1780-ig maradtak ennél a háznál, akkor költöztek a Péterfia 1. (ma piac utcai Stenczinger ház) számú házba. Három év múlva ismét a Hatvanutcai házba tértek vissza, végre 1788-ban az özvegygő lett Csokonai Vitéz Józsefné árváival a Darabos utca 221. (ma 19) számú kis hajlékba költözött, hol a költő lelke az ifjúkor reményeinek szivárványos képét festegette s hol a családások kálváriáját járta s a hol meg is halt.

A tévedést Zoltai onnan magyarázza, hogy száz év előtt két Somogyi András is volt. Az egyik Hollósi Somogyi András borbély, a Csokonai Vitéz József mestere, a Hatvan utcán, a másik Somogyi András, a kismester-utcai leányiskolában tanító. Az a hagyomány, hogy a költő a Somogyi András házában született, idéztette elő a félreértést, melyet fokozott az, hogy a hagyomány a két Somogyit összetévesztette.

Zoltait jelentésének befejeztével élenken éljenztek és tapsolták.

Komlóssy Arthur alelnök nagy elismeréssel van Zoltai kutatása és szép fejtegetése iránt, de megjegyzi, hogy a Csokonai kör az egykori életrajzírók után indult.

Géresi Kálmán elnök a Csokonai Kör elismerését és köszönetét fejezi ki Zoltai Lajosnak fáradságos és eredményes kutatásaiért és a becses adatokért és ajánlja elfogadásra Zoltai Lajosnak ezt az indítványát, hogy az adatokat bizottság vizsgálja felül.

A választmány a bizottságba Géresi Kálmánt, Komlóssy Arthurt, Aczél Gézá és Arvay Béla dr. ügyészt küldi ki.

Hol legyen már mest aközművelődési palota?

Géresi Kálmán a Zoltai Lajos leleplezéseinek következtében utal arra, hogy a Csokonai Kör kérte a várostól a Kismester- (jelenleg Bethlen-) utcai házat, amelyet eddig a költő szülőházának tartottak. Most megváltozik a kérelem tárgya. Indítványozza tehát, hogy a Csokonai Kör kérje fel a várost a költő valódi szülőházának megszerzésére, amely úgy is

eladó. Ez a ház 1000 négyszögöl és egy terjedelménél, mint fekvésénél fogva kiválóan alkalmas arra, hogy ott épüljön fel a közművelődési palota, a mely a Csokonai Körnek állandó otthont nyújt.

Szávay Gyula a kereskedelmi és iparkamara, mint a kérdéses ház tulajdonosának nevében ígéretet tesz, hogy 1905. január elsejéig a házat nem adják el másnak.

Országos Csokonai ünnep.

1905. január 28-án lesz száz esztendeje annak, hogy Csokonai Vitéz Mihály meghalt.

A kör már régebben elhatározta, hogy a költő halálának századik évforduló napján országos emlékünnepet rendeznek.

Erre az ünnepre meghívják az összes irodalmi társaságokat és közművelődési köröket.

Géresi elnök indítványára pedig tegnap elhatározták, hogy a Csokonai kör elnöksége a hivatalos meghívók megküldése után lépjen személyes érintkezésbe az akadémiával, a Kisfaludi- és Petőfi társasággal, hogy egy-egy tagjuk működjék közre az emlékünnepen.

Ezzel a rendkívül nevezetes, irodalomtörténeli érdekességű ülés este 7 órakor véget ért.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Választások a kollegiumban. Tegnap d. u. 3 órakor tartotta a felsőbb tanulók Olvasó Egylet alakuló gyűlését s a tisztikar megválasztását. Ferenczy Gyula dr. az egylet felügyelő tanára tartott nemes eszmékkel telt megnyitó beszédet. A választások egyhangúak voltak, eredmény a következő: Elnök: Kövér Árpád főisk. senior, alelnök Kolozsváry Mihály esk. felügyelő. főjz. Baróti Mihály aljz. Torma Béla, pénztárnok Adorján István, ellenőr Kiss Ede, könyvtárnok: Nyikos Sándor. Választmányi tagok: Füleky Lajos, Bóné Endre, Kiss Pál, Nagy Imre th. — Kiss Károly, Pataky László, Barkaszy Károly, Tuba Endre thk.

D. u. 5 órakor a Magyar Irodalmi Önképző Társulat tartotta alakuló közgyűlését, melyen elnöknek Kiss Pál 2

Valósággal forrongott a színházi közönség kedélye Szigligeti egy-egy regényes, népies, énekes új darabjának hatása alatt. De az irodalom mozdulatlanul maradt. Egyetlen tehetsége se tudt ez a nagy szorgalmu munkásság hatni.

Bánk bán irodalmi hatása tüneményes volt az írók, költők mint a bibliát forgatták, áhitattal olvasták Katona színművét; de termékenyítő hatása ennek sem volt, a jeget nem olvasztotta meg. Egyetlen oly művet sem írtak, melyen a Bánk-bán iskolájának nyoma észrevehető.

Rákosi Jenő Ezópusa volt az első magyar szindarab, mely napsugaras melegével tavaszt varázsolt a fiatal színműíró nemzedék lelkébe.

Csodálatos, milyen mohón szitta magába Ezópust üde költészetének záporát évtizedeken át a tikkadtan szomjazó nemzedékek lelke.

Maga a vigjáték a még akkor csak

22 éves Rákosi Jenő Shakspeare-imádásának ájtatos visszhangja. Annyira érezhető rajta a Shakspearei hatás, hogy szinte nem is nevezhető eredeti alkotásnak. Aztán a versei döcögnek, a szójáték hajszolása pedig átesap benne a jóízűs határán. Arról meg szó se lehet, hogy magyar lélek, magyar szellem, nemzeti vonás tükröződnék akár csak egy sorában.

És irodalmi hatása mégis rendkívüli és felette szép eredményü volt. Ennek egyetlen elfogadható oka, magyarázata az, hogy Rákosi Ezópusa a tiszta költészetet vitte a színpadra. A magassabb rendű költői alkotás volt a költő célja, nem a műsor-biztosítás. Eszme gondolat, jellemzés, a vigjáték hangja, vidámsága, a cselekvény bogozása, a mese szövevényében a regényes és költői elemnek elmés, finom alkalmazása egytől egyig kiválóbb értékű, nem közönséges eszközök, melyek Ezópust föléje emelték a napszámba csinált munkáknak és igazi költői alkotássá avatták.

Ezt látta, megérezte benne a fiatal írói uemzedék és élvezte, lelkébe olvasztotta Ezópust tiszta, nemes költészetét.

Dóczy Lajos Csók-ja a későbbi darabjai, Ábrányi Kornél Percivalja és Csalhatatlanja, Csiky Gergely Jólátja és az újabb magyar drámairodalom minden költői irányu alkotása az Ezópust ellenállhatlan hatása alatt keletkezett. Iskolát teremtett Rákosi vigjátéka. Mikor ha dadogó Ezópust felkiált: Nyelvet, Apolló, nyelvet! és a tündérszép Erotá, megpillantásakor egyszerre megered a csögő ajkán az édes, zengzetes, lágyan-ömlő beszéd: ebben minden író jelképet látott és Ezópust-ban a dadogó magyar dráma ujjaszületését, a színpadon a költői nyelv diadalát üdvözölte.

Nemzeti drámánk, fájdalom, még ma sincs; színmű irodalmunk még most 40 évvel később is jórészt csak dadog; de azért Ezópust költői becsé, hatása el nem vitatható s megérdemli a hálás emlékezetet.

Petúr.

jh-t. választották. Főjz: Makay Kálmán, aljz: Kocsis István, titkár: Adorján István, pénztáros Göbel Károly ellenőr Kostyák József, a Debreceni Főiskolai Lapok szerkesztője Lukács Tihámér, kiadója Kovács Lajos. Választmányi tagok: Sepsy Károly, Kiss Pál, Lukács Elek, Báróthy István és Bán István.

Este fél 8 órakor a Bika kistermében összejevetelt tartott az ifjuság, a hol sok nemesért s szépért üritettek számtalan — sörös poharat. Magyary Kálmánék nótái mellett pedig énekeltek a szebbnél szebb magyar dalokat.

Az állami főreáliskolából. Az áll. főreálisk. Petőfi önk. köre tegnap tartotta az első ülését. A műsor számok közül kiemelendő Spitzer S. S. o. t. költői lendületű elnöki beszéde, Pap I. 7. o. t. igen szép szavaiata, s Antalfy L. VIII. o. t. jeles stílistára valló, kellemes felolvasása. — Ugyanekkor választotta meg a kör komolyabb munkásai közül a bírálobizottságot; a VIII. oszt.-ból Antalfy Lajost és Goldstein Jenőt, kikhez a 3. alsó osztály még egy-egy taggal járul.

Ugyancsak szombaton d. u. folytak le a segítő egyesületi választások. — Tisztviselőkül megválasztottak; Goldstein J. VIII. és Demeter L. VII. o. tanulók.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe. Értesítetnek a t. tagok, hogy Vasárnap az engesztelő ünnep előestéjén az Istenisztelet harmnegyed 6 órakor és hétfőn reggel fél 6 órakor fog kezdődni.

Jogásznökség. A debreceni Joghallgatók Segítő Egyesületének ez évi elnökségére eddig egyhangú jelölt Oláh Miklós 4-ed éves joghallgató, a kiből minden képesség meg van arra, hogy a szép ifjusági állást betöltse. A választás valószínűleg még e hó végéig megtörténik.

Önképzőkori elnökválasztás. Az ev. ref. főgimnáziumi önképzőkör ma tartja az elnökválasztását. Izgatottan várják a gimnázisták az eredményt, mely még az utolsó percig is bizonytalan. Két jelöltjük van: Peleskey S. VIII. és Benedek L. VIII. o. Pártja mindkettőnek erős, tehát a döntés egy két szavazat különbséggel lesz. Lehetséges, hogy Peleskey S. lesz az elnök, mert a hangulat erre enged következtetni. Titkár Lukács Elek VIII. o. főjegyző Stole Ferenc lesz.

HIREK.

A budapesti meteorlogiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 17-én. Változóköny, különösen éjjel igen hűvös idő várható helyenkint szelekkel. Nyugaton és északon az eső szünése valószínű.

A tavaszi és nyári

idényre selyemkelme, bársony.

csipke és szalag szükségletei

vásárolja

* Isteniszteletek.

Az ev. ref. templomban: Nagytemplomban Szele György, Kistemplomban Dicsőfi József, Újtemplomban Szeremley Gyula, Ispoltályi templomban K. Tóth Kálmán, Szegényházban Hajdu Zsigmond, Csapókeri imaházban Kovács János. — A róm. kath. templomban. Délelőtt 6 órakor miséznek Nyári Ignác, 7 órakor Szabó István, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár a főgm. növendékek részére. 9 órakor az ünnepélyes nagymisét Mayer Antal pápai t. káplán, szentszéki jegyző, püspöki levéltáros mondja, utánna Szabó István predikál, Háromnegyed 11-kor a Svetits zárda növendékei s az elemi iskolások jönnek szent misére, melyet Molnár K. Dezső h. isk. igazgató mond. Fél 12-kor miséznek Ruzska A. Zoltán. Délután 3 órakor lytánia után Rózsafüzér lesz, 5 órakor a szent József társulatának hónapos ájtatosságát végzi Nyári Ignác szt. beszéd folytatásával. — Az ágost. hitv. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi. — A gör. kath. kápolnában: 6 órakor reggeli istentisztelet, délelőtt 9 órakor sz. mise, délután 3 órakor vecsernye, 4 órakor sz. olvasó ájtatosság.

* Személyi hir. Oláh Imre állami anyakönyvvezető hat heti szabadságának eltöltése után Karlsbádból hazaérkezett és hivatalának vezetését átvette.

* Áthelyezés. Szimrecsány Pál nagyváradi püspök a kerületébe tartozó debreceni plébánia segéd lelkészét Ruzska Zoltánt áthelyezte Gyulára s helyébe Kampel Antal segédlelkészt nevezte ki.

A Kubelik-pár Debrecenben. Tegnap délután a hat órai gyorsvonattal saját diszes szalonkocsiján érkezett meg Debrecenbe Kubelik János nejével és ikerlánykaival. Nagy közönség ment ki a vasuti állomás hoz, melynek peremét és a többi helyiségeit teljesen megtöltötte. A mint a vasut berobogott, először a két dada szállott le, karjukon a gyönyörű egészséges babákkal. Az után Kubelikné Széll Mariána gyönyörű uti ruhában s végül Kubelik. Bessenyei Széll Farkas kir. táblai tanácselnök szeretettel, örömmel üdvözölte a rég nem látott kedvez család tagokat. A közönség éljen zése közt hagyták el a pályaudvart.

* A debreceni országos tornaverseny. A debreceni tornaegyesület — az előjelekből ítélve — október hó 2-án ismét az ország egyik legsikerültebb versenyét rendezti. — E diadal iránt egy ország minden számot levő torna s atlétikai

clubja élénken érdeklődik s miként értesülünk legjobb tagjai által lesz képviselve kik között többen s már több ízben szereztek dicsőséget a külföldön a fejlett magyar sportnak.

Helybeli atlétáink is buzgóu trainiroznak s reményre jogosító jó munkát végeznek naponta a sport-téren. A legérdekesebb versenyszámokban a kalapács hajítás (Debrecen bajnoksága) távugrás, egynegyed angolmérőföldes síkfutás és suly dobásban az idén erős küzdelem várható. A helyárokra vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújtanak a napokban megjelendő falragaszok.

* Eljegyzés. Mátóffy Dénes államvasuti alkalmazott a héten tartotta eljegyzését, Kovács Zsuzsikával, Kovács János helybeli lakos leányával.

* Eljegyzések. Az anyakönyvi hivatalnál az elmúlt héten az alábbi eljegyzéseket jelentették be: Friedmann Lébi izr. fűszerkereskedő eljegyezte Kupfer Herminát izr. Kántor Ferenc ev. ref. dohánygyári munkás Koncz Juliánát ev. ref. Kása Lajos ev. ref. sütősegéd Maklári Rozáliát róm. kath. Ignáth Mihály ev. ref. kisbirtokos Nagyfejő Mária Magdolnát róm. kath. Molnár József ev. ref. táncosnő Tóth Margitot ev. ref.

* Házasságkötések. Házasságra léptek Debrecenben a múlt hét folyamán a következők: Sallai Mihály ev. ref. házasságra lépett Fráter Violával ev. ref. Kraschanszky Márton róm. kath. Marczsán Flórával gör. kath. Seprényi János ev. ref. Tóth Mária ev. ref. Zsiha Gyula róm. kath. Kórhöny Juliánával ev. ref. Hajdu Eadre ev. ref. Gombos Réza ev. ref. Nagy Ferenc ev. ref. Szabó Juliánával ev. ref. Dr. K. Tóth Mihály ev. ref. Fehér Margittal ev. ref. Róza György ev. ref. Virág Eszterrel róm. kath. Bajdosó Imre ev. ref. Barta Katalinnal róm. kath. Méder Lajos unitárius Szohár Rózával róm. kath.

* Wesselényi Miklós életrajza. Megemlékeztünk már a Szabadság Rostájában arról a nagyszabású történeti munkásságról, melynek országos jelentőségű eredménye az, hogy Kardos Samu dr. debreceni ügyvéd befejezte a nagy Wesselényi Miklós életrajzát. Most maga a jeles szerző értesít minket arról, hogy két kötetes munkája, melyhez az adatokat egy évtizednél hosszabb idő óta gyűjtötte, az Athenaeum kiadásában, még ebben az évben, december elején meg fog jelenni, Mi, akik láttuk és igazán megcsodáltuk Kardos Samu rajongó szere-

Szénássy, Hoffmann

és társa

selyemáruházában

Budapest IV. Bécsi-utca 4. szám.

legnagyobb választék mindenféle selyemáruházban. Az idény összes ujdonságai folyton raktáron vannak. Szabott árak, tulkövetelés kizárva. Minták vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

zetének csodálatos eredményét, a kincset érő s a maga nemében terjedelménél fogva páratlan adatgyűjteményt, mely mindent rendszeresen egybe foglal, a mi Wesselényi Miklósról vonatkozik, őszinte örömmel vettük a történeti életrajz megjelenésének hírért. Kétségkívül esemény lesz történelmi irodalmunkban e mű megjelenése és mi hisszük, hogy ennek hatása alatt az m. tud. akadémia figyelme ráterelődik az óriási adatgyűjteményre is, melynél gazdagabb és becsesebb az akadémia levéltárában is alig található.

* **Debreceniek Afrikában.** Berger Jenő műépítész, a debreceni társadalom kiváló, kedvelt egyénisége, a ki hosszabb ideig betegeskedett és a nyarat a Tátrában töltötte, tegnap Afrikába utazott. Vele ment Holländer Dezső dr. ügyvéd is. Utazásukat hat hétre tervezik, mely idő alatt bejárják Kairót, Alexandriát, Tuniszt és Algirt. Debrecenbe november hónap elején térnek vissza.

* **Lotz Károly állapota.** Budapesti tudósítónk jelenti: A nagybeteg festőművész állapotában két nap óta ismét semmi újabb változás nem állott be. Kezelőorvosa mindennap kétszer is, Székács orvostanár pedig minden másnap meglátogatja. A beteget fölkereste öreg kollégája Székely Bertalan, a festőakadémia igazgatója és több más festőművész, a kikkel szívesen elbeszélgetett.

* **A nagyváradai ügetőverseny.** A nagyváradai lövészverseny első napján, az ügetőversenyen, Vecsey Zoltán debreceni földbírtokos két fogatral is részt vett. Az aláírási díjban fogata harmadik lett, ellenben a Petri Almási versenyben négy versenyző közül a Vecsey Zoltán fogata, melyet Szöllösi Rezső hajtott nagyon ügyesen, az első díjat nyerte meg.

* **Kossuth lakoma.** A debreceni függetlenségi kör Kossuth Lajos születésének évfordulója alkalmából holnap szeptember 19-én, Törő Imre vendéglőjében társasvacsorát rendez. Külön meghívót nem bocsát ki az elnökség, hanem ez uton kéri fel a résztvenni szándékozókat, hogy a kör Csapó utcai helyiségében kitett iven iratkozzanak fel. A vacsora kezdete este 8 órakor lesz. Egy teríték ára 3 korona.

* **Közügyesítő oktatás.** A Közügyesítő Egyesület szerdai választmányi gyűlésén elhatározta, hogy az idei tanévben, iskolai műhelyében (Kereskedelmi Tanintézet) csak a fa- és papírmunkát fogja taníttatni. A tanítás a jövő hét folyamán

kezdődik s hetenkint 2-szer szerdán és szombaton délután fog tartatni. A fa-munkánál már minden hely be van töltve, a papírmunkára még beiratkozhatnak középiskolai tanulók 21-én szerdán d. u. 3-5-ig az iskolai műhelyben. Tandíj: havi 1 korona, melynek fejében a tanuló kasszája marad az általuk készített munkák.

* **A debreceni vadász társulat** szeptember 26-ikán délután 5 órakor a város háza nagy tanács termében rendkívüli közgyűlést tart, melyre Békéssy László elnök most adta ki a meghívót. A közgyűlés az 1904-5 évi költségvetést és az alapszabályok módosítását fogja tárgyalni.

* **Tornaegyleti jelvények.** A debreceni tornaegyesület elnöksége ez uton értesíti a tagokat, hogy egyleti jelvény Löfkovits Arthur ékszerész uzletében 1.60. filléért kapható.

* **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta a következők hunytak el városunkban: Hegyemegi Elek ev. ref. 4 hónapos, Szentpéteri Sándor ev. ref. 33 éves, Debreceni névtelen 1 napos, Horváth József Gyula ev. ref. 5 hónapos, Tar István ev. ref. 2 éves.

* **A Cár és a német császár találkozása.** Egy lengyel újság a minap azt a feltűnést keltő hírt közölte, hogy az orosz cár legközelebb Skiernevicében találkozni fog II. Vilmos német császárral. Berlinből most azt jelentik, hogy ott a tervezett találkozásról illetékes körökben nem tudnak semmit, de nem is tartják valószínűnek, hogy a találkozás meg fog történni. A cárt sokkal jobban elfoglalja a kelet-ázsiai háború, minthogy idegen uralkodókat meglátogathatna. A két uralkodó legutóbbi találkozása óta nem is merült fel semmi, ami újabb találkozást szükségessé tenné. Miután a kancellár hivatalos lapja legutóbb megcáfolta azt a híresztelést, hogy Németország az orosz-japán háborúban interveniálni fog, senki sem fog többé az ilyen híresztelésnek hitelt adni s még abban az esetben is, ha találkozás megtörténne nem lehetne a kelet-ázsiai helyzettel összefüggésbe hozni.

* **Általános szavazati jog és titkos szavazás.** A soproni kamara felterjesztést intézett a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez azzal a kérelemmel, hogy a választói jog küszöbön álló reformja alkalmából hasson oda, hogy a választói jog Magyarország összes önálló kereskedőire és iparosaira az adózás alá eső jövedelműi és segédszemélyzet alkalmazásától függetlenül — kiterjesztessék s

hogy a választó polgárok függetlensége megóvása céljából a szavazás titkos legyen.

A debreceni kamara ebben a kérdésben a következő felfogást állapította meg.

„A kérdés tisztán politikai lévén, a kamara annak tárgyalására hivatottnak magát nem érzi, ennél fogva a megkeresést egyszerűen tudomásul veszi.

Hazánk nemzetiségi, népünk fejlettségi viszonyai mellett e kérdés megoldása egyébként is korainak mutatkozik, kivált ha megfontoljuk, hogy egyik kereseti osztály (ipari, kereskedői) feljogosítása a többi kereseti osztályok, (földmivelő, munkás) ugyanily jogának elismerését, vagyis az általános szavazati jogot vonná maga után.

A titkos szavazás behozatala pedig népünk jellemére alapított alkotmányunk ösfelfogásával ellentétes.

* **A fencsikai vasut megnyitása.** A fencsikai iparvasutat tegnap délelőtt nyitották meg hivatalosan. A megnyitáshoz jelen voltak a keresk. miniszter képviselőjén kívül Kovács József polgármester, Aczél Géza főmérnök, Körner Adolf tanácsnok és Török Gábor erdőmester.

* **Adomány a nőegyletnek.** Dalny László, múlt hóban elhalt b. e. nagybírtokos emlékére Magos György v. főügyész szép levél kíséretében megörököltette azzal együtt a helybeli jótékony nőegylet részére 30 koronát küldött, melyért az egylet nevében köszönetet mond. — 1904. Szept. 17. — Szűcs Kálmán nőgyógyász-pénztáros.

* **A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének** debreceni fiókjára azzal a kérelemmel fordult Debrecen város képviselő testületéhez, hogy minden ipari szükségletét a hazai ipartól szerezze be. Debrecen város közgyűlése e kérelemnek megfelelően, mint már jelentettük, egyhangulag kimondta, hogy mindenféle ipari szükségletének beszerzésénél kizárólag magyar iparterméket fog vásárolni s hogy szigorúan ellenőriztetni fogja a szükségleti tárgyaknak hazai termelését, valamint az ezeknél felhasznált nyersanyagoknak és fegyártmányoknak magyar eredetét.

Debrecen városa e határozatáról a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségét is értesítette, melynek igazgatósága tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy Debrecen városát e hazafias elhatározás-

Új férfi szabó üzlet megnyitás.

Értesitem a t. közönséget, hogy helyben **Kossuth utca 8. szám alatt**, asztinház mellett, az „**Angol szabó**” címmel elegáns, modern igényű divatos angol és francia szövetekkel felszerelt **férfi szabó üzletet** nyitottam, hol elvállalok mindenemű e szakmába vágó megrendeléseket a legújabb fazon és divat után, a legolcsóbb árban. Külföldön szerzett sok évi tapasztalataim folytán bátran biztosíthatom a nagyközönséget a pontos és legjobb kiszolgálásról.

Kiváló tisztelettel

Rosenberg József,

férfi szabó

Kossuth-utca 8. szám.

séért üdvözli és a város közönségének a magyar ipar háláját és elismerését tolmácsolja.

Együttal elhatározta a M. Gy. O. Sz. igazgatósága, hogy a többi magyar városokat egyenkint fel fogja kérni, hogy Debrecen város határozatát tegyék magukévá és érvényesítsék a debreceni határozatnak mind a két pontját.

* **Hosszu nap.** Zsidó hitfelekezeti polgártársaink holnap ülik legnagyobb ünnepüket, a kiengesztelés napját. Ezen a napon, a zsidók egész nap a templomban vannak, böjttel sanyargatják magukat, hogy a Jehova kiengesztelődjék és bocsássa meg a bűneiket. Az ünnep ma este kezdődik. A Deák Ferenc utcai ima házban ma este istentisztelet lesz, a melynek folyamata alatt, a templomi ének-kar előadja a zsidók legszebb s legajtatósabb dalát, a Kolmidrét.

* **A szerb koronázás előtt.** Belgrádi jelentések szerint Szerbiában a viszonyok gazdasági és politikai tekintetben aggasztóan fejlődnek, amihez hozzájárul, hogy Péter király, amint a koronázás alkalmával is kitűnik, nem tudta magát addig kellő mértékben megkedvelteni. A szerb nép körében egyre megerősödik az a hír, hogy Péter király tudott a tervezett gyilkosságról. A király ellenségei most még azt a híresztelést terjesztik babonás szerb nép körében, hogy az idei rossz termés a királygyilkosság következménye. Ez az oka, hogy a király nap nap után számtalan fenyegető levelet kap s ezért a koronázás alkalmából a legszélesebb körű óvintézkedések történtek a király biztonsága érdekében.

* **Meghíusult kirándulás.** A debreceni áll. főreáliskola 4 felső osztálya hangos trombita és dobzó mellett vonult tegnap délután végig az utcákon a Pallag felé. A nagyerdő közepén azonban megereedt a hűvös ési eső s a sportoló kis csapat jobbnak látta visszafordulni s vigjátással tért vissza a városba, máskorra halaszta a kirándulást.

* **Szavaló atyafi.** Komádi Lajosnak az a jó szokása van, hogy mindennap leissza magát a sárga földig. Iyenkor aztán minden házba betér, s rigmusokat mond, aztán leveszi szépen a zsiros kalapot és nem haragszik, ha a levett kalapba hull egy két krajcár. Ebben ő nem találna semmit, azonban a rendőrség engedély nélküli kéregetésnek minősíti a dolgot s tegnap elis itélték a jó öreg 4 azaz négy koronára, vagy 12 órai ülésre.

— Mán instálom, csak leülöm inkább, — szölt az atyafi, ugy sem keresek én egy nap alatt 4 koronát.

* **Az öngyilkos leány állapota.** Megírtuk tegnapi lapunkba, hogy Tóth Mária, a ki benzines gyufaoldatot ivott, a kórházban éleihalál között lebeg. A gondos ápolás dacára is nem tudták anynyira magához téríteni, hogy a szándékolt rendőrségi kihallgatást megejtsék. Anynyira azonban mégis jobban lett, hogy életbenmaradásához van remény.

* **Cipész eszmadia munkások gyűlése.** A magyarországi cipész és eszmadia munkások, 11-es szakszervező bizottsága ma délután fél háromkor a Debrecen sörcsarnokban nyilvános szakgyűlést tart a következő napirenddel:

A cipész eszmadia munkások helyzete.

A vasárnapi munkaszünet.

A sajtó.

* **A budapesti Kossuth szobor.** A székesfőváros tanácsa, a Kossuth-szobor és a Szabadságharc-szobor tevére hirdetett pályázat feltételeit akként módosította, hogy mind a két pályázat határidejét az 1905. évi március hónap 31-ikére halasztotta el.

* **Letartóztatott szélhámos.** A szolnoki törvényszék vizsgálóbírája nemrég arra kérte a debreceni rendőrséget, hogy derítse ki Hubert Odön ügynök hollétét és tartóztassa le őt. Hubert ugyanis Nyiregyházán nagyobb szerű szélhámosságot követett el s azután onnan megszökött. A kolozsvári rendőrség tegnap letartóztatta Hubertet ki ott a Jókai-utca 8. szám alatt lakott. Az ügynök a rendőrségen tagadta, hogy ő volna az, kit a szolnoki törvényszék köröz, az ügyészségnél azonban, hová átkisérték, töredelmes vallomást tett. Az elfogott szélhámóst átszállították Szolnokra. Hubert Debrecenben is többször megfordult. — Itteni tette iránt is érdeklődnek a szolnoki rendőrségnél.

* **Lopási esetek.** Tegnap négy lopást jelentettek be a rendőrségen. Antal Adolf magánzó Szent Anna-utca 27-ik szám alatti lakásából tegnap délután az ebédlő nyitva hagyott szekrényéből ismeretlen tettes 24 korona értékű evőeszközt elloptott. A rendőrség nyomon van. — Fohn József italméresi üzletvezető Teleki-utca 104. sz. a. lakásán a fiókjából 80 kor. készpénzt a hetese elloptott. A hetes aztán eltűnt. A teljes személyleírás a rendőrség birtokában van. — Ugyancsak tegnap délután a Rados Lipót iparfelügyelő Verbőci utca 12. sz. a. lakásáról ismeretlen tettes 24 korona értékű apró tárgyakat elloptott. — Szatmári Juliána cselédleány panaszolta, hogy míg hely nélkül volt, egy kvártélyos asszony Csillag-utca 53. szám alatti lakásán lakott s kosztolt. Oda vitte a kofferjét is, melyben 30 korona értékű ruhanemű volt, aztán állást kapott s a mikor elment a ruhájáért, azt nem kapta meg. A lakásadó asszony nem akart felvilágosítást adni a koffer hovatüntéről.

* **Elveszett brillans fűbevaló.** Egy pár brillans fűbevaló a Pesti utcán elveszett. Illó jutalomban részesül a megtaláló, ha beszolgáltatja a lelencház gondnoki hivatalába.

x **Kiadó egész udvar.** Lorántfy-utca 14. számú ház minden órán több évre is kiadó. Értekezhetni ugyanott.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fénykép nagyi tási műterme Piac-utca 44 r. Ujjfalussy-ház. Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál levő kirakásban.

x **Legjobb szabásu férfi divat ingek** 1 frt 5 7 frt. és 2 frt. 2. 50. Feketénél.

Ma este az **Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.**

Rövid használat után nélkülözhetetlen. Igenalkalmas utazásoknál. **Egészségügyi hatóság által megvizsgálva.** Bizonyítvány kelt Bécsben 1887. júl 30-án

Kalodont

nélkülözhetetlen fogtisztító szer.

Elsőrangú higiénikusok elismerik, hogy egészségünk entartásánál nem nélkülözhető fognak gák és a szájjüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hárihatók el az által. Ennél sikeresebbnek bizonyult a „Kalodont” mely az antiszeptikus hatása fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kiténően egyesíti.

A japán-orosz háboru.

A mandzsuriai harcokról.

Pétervár, szept. 17.

Az orosz távirati ügynökség jelent Karbinból tegnapi kelettel: Az oroszoktól az erősségek sáncaiban hátrahagyott tompa revolvertöltéseket tévedésből dum-dum lövedékeknek tartják Nyilván azért folyomodik most a japán lövezér ehhez a tulzáshoz, hogy e japánok körében gyengitse azt a kínos behatást, melyet az utolsó ütközetek igaz jellemzése kellett. Ugyanis a japánoknak fogjaik sem voltak agynt sem sokat zsákmányoltak és mégis óriási veszteségeket szenvedtek. Azt jelentik, hogy észrevették, hogy a japán előőrök a jantai-bagubudzii vonalon megerősítést nyernek. Van ok annak a feltevésére, hogy a japán hadsereg támasdásra készül.

Berlin, szept. 17.

A japánok behívták a tartalék utolsó korosztályát.

Mukden, szept. 17.

A város határán nagy összeütközés küszöbén áll.

Port arthur ostroma.

London, szept. 17.

A Daily Telegraph jelenti Tiencinből 15-ről: A japánok a Lujza oblon át jelntékeny megerősítéseket csatoltak az ostromló seregek. Kuropatkin tábornok hír szerint közölte a helyőrséggel, hogy még egy hónapig kell, hogy tartsa magát.

London, szept. 17.

Port Arthurban 24,000 beteg és sebesült fekszik.

TÁVIRATOK.

A kolera.

London, szept. 17. A Káspi tengeren tul fekvő orosz vidéken a kolera pusztít.

Svájci magyar csztrák szerződés.

Bern, szept. 17. A svájci kormány felmondta a magyar-osztrák kereskedelmi szerződést.

Olasz kínai viszály.

Peking, szept. 17. A kínai és az olasz katonák közt verekedés támadt. — Az ügyből politikai bizonydalom várható.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 18. Buzakinál: mérsékelt, vételkedv korlátolt. Lanyha irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba 12 és fél fillérig olcsóbb árakon. Egyébb gabonanemek 5-10 fillérrrel olcsóbbak. Idő: borus.

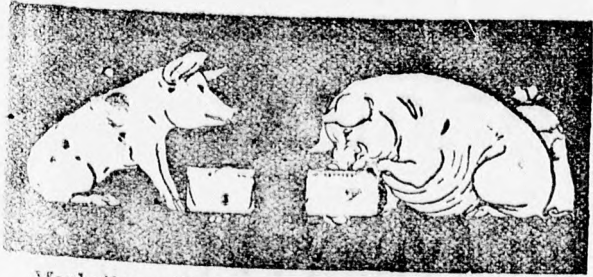
Buza októbere	10.26-27
„ 1905 áprilisra	10.64-65
Rozs októberre	7.64-65.
„ 1905 áprilisra	8.04-05.
Zab októberre	6.79-80
„ 1905 áprilisra	7.14-15
Teageri augusztusra	7.15-16.
„ 1905 májusra	1.72-82
Repea augusztusra	11.75-52

CHOCOLAT KOHLER
világhírű finom gyártmány
Egyedüli eláruló nagyban Magyarországon
BRÁZAY KÁLMÁN
BUDAPEST VIII. József körút 37-39

SZTRAKA-féle
tannin csokoládé
kittinó hatású kis gyermekek és felnőttek hasmenése ellen. Egy drb. ára 40 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

Gazdák figyelmébe

Manhattan nélkül Manhattan porral. Aki sertéseit gyorsabban akarja felhizlaltani aki teheneit és kecskéitől több és jobbminőségű tejet akar aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval aki javodalmazóbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

rápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megterti 100 kgl. 50. kor., klg. 26 kor. Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 kor.-ért küldünk postán és bérmentve utánvéttel hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi főraktár: **Manhattan Electrophor** Vállalat Budapest. VIII., Aggteleki-utca 15.

DÉNES B. BUDAPEST, VI., Váci-körút 61.

Braunr és Kalsek utóda **Pawal E.** mérnök.

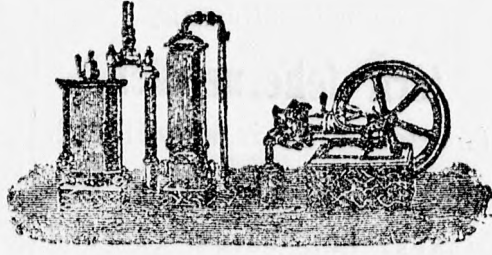
kir. szab. gép és motorgyárának magyarországi vezérképviselője és raktára.

legújabb rendszerű benzín-, gáz-, petrolin- és gőz

MOTOROK 2-100

Benzin- és Petrolin-Lokomobilok 2-20. PH.

ugyanezen motorok szivógáz-berendezéssel ellátva az üzemséget 1óránként és óránként 2-8 fillérrrel olcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. Szolid vidéki képviselők alkalmazhatnak.

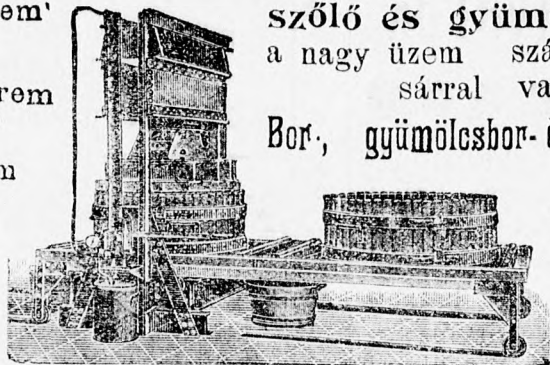
Hydraulikus sajtók

Arany érem' zeged 1899

Arany érem Budapest 1899

Arany érem Párizs 1902

hydraulikus sajtóért.

szőlő és gyümölcsmust sajtolására a nagy üzem számára, 2 kitolható kossal vagy 1 kossal.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézi hajtásra Hercules nyomó-szerkezettel, a vagy vastányórral. Gyümölcs- és

szőlő-órlókat, bogozógépeket.

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, HI

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Megrendelések idejékorán kéretnek

Az üzletteljes felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Szifft Aladár

Piac-utca 24.

Schroll-féle chifonok és vásnaak, női és férfi fehérnemű és téli alsó ruhák, női ruhászövetek és posztók, téli fej- és nagykendők, asztalneműek és ágyterítők, batisztok, cartonok és zefirek, céna pique és velour barchetek, selyem kendők, esernyők és fűzők, keztyűk, harisnyák és kötények, bélések és rövi láruk stb.

Az összes raktáron lévő árak

gyári áron alul végkiárúsítottak.

Az áruraktár berendezéssel együtt is eladó. — Az üzlethelyiség kiadó.

Szifft Aladár Piac-utca 24.

Végkiárulás.

Végkiárulás.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével
ajánlják kitűnő minőségű
fiú és leány fehérneműket

harisnya, kötények, matrácok,
paplanok stb. stb. nagy raktárát.
Intézetbeli növendékek-
nek előírás szerint.

Falárczott árak!

Emésztési zavarok

sok ezer bajnak az okai. tehát
ajánlják, hogy ezen bajon
segíteni is kell. A **Rohitsi
Tempel forrás viz** a napi
borral vegyítve kitűnő hatású
s minden más hason orvosság-
nak elébe teendő. ♣ Kapható:

Hoffmann Józsefnél,
Budapest, Bathory-utca 8.

Szakszerű munka mégis
a legolcsóbb. Villammű
berendezések kizárólag

FÖLDVÁRI L.

debreceni első electro-
mechanikus készít a
legtartósabban.

Kossuth-utca 1. sz.
az udvarban. Új berendezé-
seknél másfél évi, javítá-
soknál fél évi díjtalan

Telefon rendbentartás, villamos mű-
szerek, telefonok, villamos
háziesszögök felszerelése és
villamos zseblámpák raktára. villamos
háziesszögök és telefonok jókarbantar-
tását évi három koronától feljebb
vállalom.

12911—J904.

Arverési hirdetmény.

Debrecen szb. kir. város taná-
csa a következő béreleteknek venni.

1., A Nagyvárad utcai sorompó
mellette fekvő 1200□ól faraktárhely-
nek 1904. október 1-től 1907 október
1-ig terjedő 3 évre.

2., Az epreskerti csapszék 1905
január 1-től 1907 December 31-ig
terjedő 3 évre leendő berbe adás
utján biztosítása végett nyilvános
árverést rendel el.

Az árverés folyó évi szeptember
hó 22-én csötörtökön délelőtti 9
órákor fog megtartatni a városház
közgyűlési termében.

Az árverési feltételek a hivata-
los órák alatt a városi számvevő-
ségnél megtekinthetők.

Kelt Debrecen, 1904. szeptem-
ber hó 12,

A városi tanács.

fényképészeti cikkek

Láda kufferek

uti készletek, pénz, szivar
és levéltárcák,

férfi fehérneműek,
(mérték után is készülnek).

solingeni kések, ollók, bo-
rotvák, haj, köröm és ruha
kefék, fésűk, szappanok,
tükörök nagy választékban,
jutányos áron kaphatók:

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru
raktárában

Debrecen, városház épület

bőr áruk

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű
közönség b. tudomására hozni, hogy

cukrászdámat

szeptember hó 18-tól kezdve

Piac-utcán

a Lamprecht-palotába
helyeztem át.

Midőn fényesen berendezett új
helyiséget b. figyelmőkbe ajánlom,
kérem hogy eddigi b. pártfogásukkal
továbbra is támogatni sziveskedje-
nek.

Tisztelettel

Riesz Lipót

cukrász.

Schicht-szappan

„szarvas“

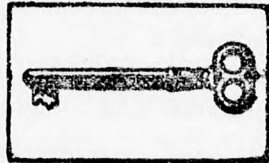
vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legkladósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy !!
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és !!
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

180,000 KORONA

nyerhető egy

TISZA-SZEGEDI IGÉRVÉNNYEL

mely

7 koronaért kapható

az **Ipar és Kereskedelmi Bankban**

Debrecen, (Iparbankudvar.)

○ Huzás már: Október 1-én. ○